

ELTE BTK, FI, Ókori és Középkori Filozófia Tanszék, 2012/13, I. (ősz) félév

BBN-VAL(11)-141.05

dr. Bene László egyetemi docens

K

4 kr

H,14:00–15:30

Műk 4/i 129

Filozófiai misztika

Az előadás célja:

A misztika nem csak „nyers”, koroktól és kultúráktól független tapasztalatként értelmezhető, hiszen a tapasztalatot hagyományok, gyakorlatok és teoretikus fogalmak is alakítják. A filozófiai misztika a tapasztalatot a valóság szerkezetére és Istenre vonatkozó rendszeres reflexióhoz viszonyítja.

A kurzuson a filozófiai misztika kialakulását vizsgáljuk a nyugati hagyományban. Már Platón használja a misztériumok nyelvét az érzékelhető világon túli, végső valóság megtapasztalásának leírására, azonban misztikáról csak a kései antikvitás pogány újplatonikusaitól és keresztény gondolkodóitól kezdve beszélhetünk.

Az órán szó lesz a misztika lehetséges meghatározásairól, valamint a típusainak megkülönböztetésére irányuló kísérletekről. A definíciós kérdések tisztázása után Plótinosz, majd a patrisztikus kor legjelentősebb misztikusai szövegeit elemezzük, végül pedig a középkor és a reneszánsz két legjelentősebb misztikusa, Eckhart mester és Cusanus írásaival foglalkozunk.

A jegyszerzés feltételei:

Az előadás látogatásköteles, legfőljebb 3-szor lehet hiányozni. Az előadásra legfeljebb tíz perc késéssel lehet, de lehetőleg pontosan kell érkezni.

A jegyszerzés módja(i): rövid szemináriumi dolgozat az oktatóval egyeztetett témáról *vagy* zárthelyi dolgozat a féléves anyagból.

Kötelező szakirodalom:

PLÓTINOSZ [helyesen: Plótinosz]: „Az Egy akaratáról és szabadságáról (Enn. VI.8); Az Egyről avagy a Jóról (Enn. VI.9)”; PORPHÜRIOSZ [helyesen: Porphyrios]: „Plótinosz [helyesen: Plótinosz] élete”, in (ford. Horváth Judit – Perczel István): PLÓTINOSZ [helyesen: Plótinosz]: *Az Egyről, a szellemről és a lélekről*. Európa, Bp. 1986.

EVAGRIOSZ PONTIKOSZ [helyesen: Euagrios Pontikos] *a gondolatokról*. Ford., jegyz. Baán Izsák. L'Harmattan Kiadó, Bp. 2006.

Szent ÁGOSTON: *Vallomások* X. könyv (több kiadás).

DIONÜSZIOSZ AREOPAGITÉSZ [helyesen: Dionysios Areopagités]: „Misztikus teológia”, in VIDRÁNYI Katalin (szerk.): *Az isteni és az emberi természetéről* II. Atlantisz, Bp. 1994.

ECKHART mester (ford., tanulmány, jegyzetek Bányai Ferenc): *Az értelem fénye*. Kairosz, Bp. 2010.

Kurt RUH: *A nyugati misztika története*. I. kötet. Akadémiai Kiadó, Bp. 2006.

Ajánlott szakirodalom:

ÓRIGENÉSZ [helyesen: Órigenész] (ford. Pesthy Mónika): *Kommentár az Énekek énekéhez*. Atlantisz, Bp. 1993.

Nikolaus CUSANUS (ford. Erdő Péter): *A tudós tudatlanság*. Paulus Hungarus – Kairosz Kiadó, Bp. 2000.

MCGINN, Bernard: *The Foundations of Mysticism. Origins to the Fifth Century. The Presence of God: A History of Western Christian Mysticism, vol. 1*. Crossroad Publishing, New York 1994.

PERCZEL István: *Isten felfoghatatlansága és leereszkedése. Szent Ágoston és Aranyasztás Szent János metafizikája és misztikája*. Atlantisz, Budapest 1999.

HEIDL György: *Érintés. Szó és kép a korai keresztény misztikában*. Kairosz, Bp. 2011.

Megjegyzések:

Ekvivalens a BBN-FIL-402.21; BMA-FILD-402.21; FLN-350.21; TANM-FIL-402.21 kurzussal.

A szaktanár elérhetősége:

bivatalos cím: bene.laszlo@btk.elte.hu

sürgős esetekben, kivételesen: benel@elte.hu